

„Să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul!” (Ioan 13, 34)

Nr. 9 (336)
Anul IX
4 martie 2018

ANUL 2018
CENTENARIUL
MĂRII UNIRI

VIAȚA CREȘTINĂ

Publicație săptămânală pentru întărire sufletească

DUMINICA SFÂNTULUI GRIGORIE PALAMA

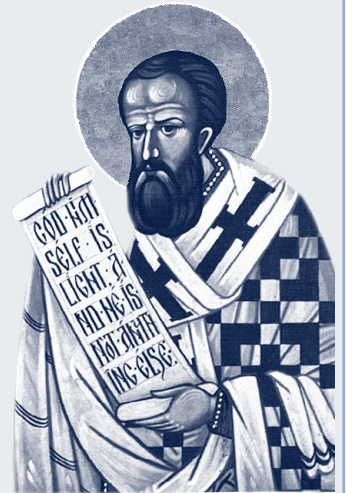
Dacă în prima duminică a Postului Mare, Biserica sărbătorește biruința Ortodoxiei prin afirmarea cultului sfințelor icoane, cea de-a doua duminică, numită a Sfântului Grigorie Palama, este marcată cea de-a doua biruință a Ortodoxiei, prin învățătura despre harul dumnezeiesc necreat și vederea luminii dumnezeiești. Pe învățătura despre lumina dumnezeiască se bazează practica rugăciunii inimii sau chemării numelui lui Iisus Hristos, cunoscută atât monahilor, cât și celorlalți credincioși ai Bisericii Ortodoxe.

Sfântul Grigorie Palama este prăznuit de două ori pe an: pe 14 noiembrie și în duminica a doua din Postul Mare. S-a născut la Constantinopol, în anul 1296. La vârsta de 20 de ani, tânărul Grigorie s-a călugărit la mănăstirea Vatoped, din Muntele Athos. Sfântul Grigorie Palama a apărut în disputele teologice ca apărător al monahilor isihaiști. Acești mo-

nahi, îndeletnicindu-se cu lucrarea trezviei și a rugăciunii neîncetate, **Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!**, vedeau lumina necreată a lui Dumnezeu (Lumina care a strălucit pe Tabor, atunci când Mântuitorul S-a schimbat la Față). Adversarii isihaiștilor negau posibilitatea vederii lui Dumnezeu, spunând că Dumnezeu nu poate fi văzut de către om. Sfântul Grigorie a răspuns că isihaiștii nu văd Ființa lui Dumnezeu, ci energiile necreate care se revarsă din Ființa Lui.

Potrivit tradiției, înainte de a face trecerea spre veșnicie, i s-a arătat Sfântul Ioan Gură de Aur, care i-a adresat cuvintele: **Spre Înălțimi! Spre Înălțimi!**

A trecut la cele veșnice la **14 noiembrie 1359**. A fost canonizat la nouă ani de la moartea sa. Moaștele Sfântului Grigorie Palama se păstrează la Tesalonic.

Ce faci când celălalt nu te „înghite”?

„Hristos dorește, îți cere (ție, celui nevinovat!) să alergi în întâmpinarea celui vinovat, a fratelui tău bolnav, și să te împaci cu el (vezi Matei 5, 23-24 și Matei 18, 15), pentru că vinovatul nu are ochi să te vadă.”

(Sfântul Ioan Gură de Aur)

Să nu caute nimeni ale sale, ci fiecare și ale altuia” (Filipeni 2, 4). „Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine spre zidire” (Romani 15, 2).

Să zicem că n-ai ură față de nimeni, că-i iubești pe toți oamenii, însă știi că o rudenie de-a ta a interpretat greșit câteva gesturi de ale tale și nu te mai „înghite”. Tu-l iubești, dar el are probleme cu tine. Dacă te interesează mântuirea sufletului lui (vai de tine dacă nu-ți pasă!), va trebui să faci ceva să scoți ura din inima lui și să-l salvezi. Cuvintele „eu nu greșesc, să vină el să discutăm” arată un suflet rece, indiferent față de mântuirea fratelui. Așadar, nu te culcă pe-o ureche, ci fă ceva! Fratele tău este bolnav, este în primejdie să moară, să fie dus în iadul veșnic!

„Hristos dorește, îți cere (ție, celui nevinovat!) să alergi în întâmpinarea celui vinovat, a fratelui tău bolnav, și să te împaci cu el (vezi Matei 5, 23-24 și Matei 18, 15), pentru că vinovatul nu are ochi să te vadă.” (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Tu însă, disprețuind porunca dumnezeiască, aștepti ca cel vinovat să înceapă. „Oh, omule, dacă aștepti să-ți vorbească celălalt, n-ai făcut nimic însemnat, ci dimpotrivă, ai căzut duhovnicește! Dacă tu îi vorbești cel dintâi, Dumnezeu te va lăuda! Și ce este mai minunat decât aceasta? Și ce este mai vrednic de răs, decât să aștepti de la celălalt să se grăbească spre întâlnirea cu tine? Ce este mai rău decât nesimțirea aceasta? Ce slavă deșartă, ce trufie? Îmi vei zice: vrăjmașul meu este netrebnic, viclean, desfrânat, neîndreptat, cum să-i vorbesc? **Orice vei spune, vrăjmașul tău nu este mai rău decât netrebnicul Saul, care a căutat să-lucidă pe David, dar David i-a vorbit cel dintâi** (vezi I Regi 24, 9). Cel puțin pe tine vrăjmașul nu te vânează ca să teucidă” (Sfântul Ioan Gură de Aur).

(Arhimandrit Vasilios Bacoianis,
Nu te mai suport! – Arta împăcării cu tine
însuși și cu ceilalți, Editura de Suflet,
București, 2011, pp. 106-108)
Sursa: doxologia.ro

Sfântul Gherasim de la Iordan

Sfântul Gherasim de la Iordan a trăit în secolul al VII-lea. După ce s-a călugărit, s-a retras în pustiu la Tebaidei, unde a întemeiat un așezământ monahal, existent și astăzi. Atât de mult s-a împărțășit de viața dumnezeiască, încât și fiarele sălbatice i se supuneau. Din scrierea vieții sale aflăm că într-o zi, pe când mergea prin pustia Iordanului, a întâlnit un leu fioros care răgea cumplit pentru că îi intrase în labă un spin. Sfântul Gherasim îi scoate spinul și, din acel moment, leul nu-l mai părăsește pe Cuvios urmându-l pretudindenii, ca un adevărat ucenic. În așezământul monahal de la Ierihon, Sfântul a așezat anumite rânduieli, potrivit cărora cinci zile din săptămână, monahii trebuiau să stea în chiliile lor și să împletească coșuri din trestie. Nu aveau voie să aprindă focul, iar ușa chiliei trebuia să rămână mereu deschisă. Fiecare monah avea o singură haină. Sfântul Gherasim însuși respecta aceste rânduieli, fiind un exemplu pentru toți.

Pocăința, împărăteasa virtuților

Postul trebuie însoțit de fuga de orice răutate față de aproapele, de dispute și adversități, de calomnie și defăimare, de slavă deșartă, de fățarnicie și frământări de orice fel. Adevăratul post stă, vasăzică, în adoptarea unui nou mod de existență și, sub acest aspect, el trebuie să devină o constantă a vieții noastre, evidențiind modificarea esențială a ființei, pe care fiecare trebuie să o realizeze prin pocăință.

Petrecem vremea Postului Mare, când Biserica ne cheamă la nevoință și la mai multă rugăciune pentru îndreptare, spre reabilitarea ființei umane căzute în păcat și redobândirea „frumuseții celei dintâi”. Prima săptămână a Sfântului și Marelui Post ne-a prilejuit reîntâlnirea cu acel imn liturgic numit și cântecul de lebadă, **Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul**, un model complet de luptă în vederea fortificării și biruinței noastre în lupta cu păcatul. A fost citit în cadrul Pavcerniței Mari în primele patru zile de ajunare, urmând a fi reluat apoi în întregime în cadrul utreniei din joia săptămânii a cincea din cuprinsul aceluiași post. Acest imn liturgic, impresionant nu doar prin întinderea sa (este cea mai mare cântare din toată tradiția Bisericii răsăritene), ci mai ales prin conținut – fiind o meditație biblică, dar și o stăruitoare rugăciune de pocăință, ne-a readus în atenție o lucrare de căpătâi prin care să ne agonisim mult râvnita mântuire, pocăința. Am putea spune că toată perioada Păresimilor, iar prin extindere, însăși întreaga noastră existență trebuie să se desfășoare sub semnul pocăinței.

În general, toate cărțile liturgice atestă importanța acestei virtuți, însă **Triodul** (cartea de cult care cuprinde cântările, citirile și regulile tipiconale din Postul Mare) îi este consacrat aproape în totalitate. Nici o altă carte liturgică nu acordă căinței un loc atât de mare și nu o dezvoltă cu o diversitate atât de bogată. Chiar de la originile sale, perioada Postului Mare a fost însoțită cu **virtutea căinței**, nu numai din pricina pregătirii în vederea Botezului, ci și din pricina penitențelor publice care, în Biserica primară, aveau loc în timpul Postului Mare. Astfel, la începutul postului, păcătoșii publici erau trimiși în pridvorul bisericii, în funcție de gravitatea păcatelor lor, iar în Joia Mare se petrecea ceremonia reconcilierii penitenților și a întoarcerii lor printre credincioși, pecetea reprimirii lor în Biserica fiind participarea la Sfânta Euharistie din Duminica Sfintelor Paști. **Perioada de pocăință** presupunea trei acte distincte: trecerea în rândul penitenților, săvârșirea unor acte de pocăință

în acord cu gravitatea păcatelor săvârșite și, în cele din urmă, iertarea și împăcarea cu Biserica.

Se cade să subliniem că această penitență, sub forma sa publică din primele patru secole creștine, a fost determinată de faptul că, în acea vreme, Biserica încă nu fixase definitiv momentele psihologice și rituale ale Tainei Spovedaniei, iar mărturisirea individuală a fost cea care a dominat viața Bisericii de la întemeiere și până în prezent.

Revenind la Postul Mare și la pocăință, ca centralitate a acestuia, **cântările Patruzecimii** surprind cel mai bine duhovniceasca lucrare: „**lată, mai înainte s-a deschis ușa pocăinței, veniți, dar, iubitorilor de Dumnezeu, să ne sârguim să intrăm prin ea, mai înainte până ce nu o va închide pe ea Hristos nouă, ca unor nevrednici**” (stihiră din Triod). Tot din slujbele Triodului descoperim și fundamentul pentru care metanoia sau pocăința constituie inima spiritualității lui, fiindcă ea este împărăteasa virtuților: „**Să ne curățim mai înainte pe noi, fraților, cu împărăteasa virtuților, că, iată, a venit aducându-ne nouă bogăție nepieritoare**”. Această cântare din Postul Mare ne amintește de ceea ce spunea Sfântul Isaac Sirul: „**fără pocăință, nici o altă faptă nu poate fi săvârșită**”. Iar Sfântul Simeon Noul Teolog glăsuiește: „**Pocăința este indispensabilă mântuirii, fiindcă naște toate celelalte virtuți și chiar împărțirea averilor nu ne este de ajuns spre curățirea sufletului, dacă nu vom plânge și nu ne vom tânghi din suflet**”.

Din sursele Sfinților Părinți deducem că **adevăratul criteriu sau condiția esențială a mântuirii este, deci, pocăința**. Teognost, reductabilul teolog din Constantinopol, afirma în acest sens că nu vom fi pedepsiți și osândiți în veacul viitor pentru că am păcătuit, deoarece

avem o fire nestatornică și schimbătoare, slăbită de păcatul strămoșesc și de păcatele personale. Dar cu certitudine **vom da socoteală pentru faptul că, păcătuiind, nu ne-am pocăit, nici nu ne-am întors de la calea cea rea spre Domnul**, odată ce am primit putere și vreme de pocăință.

Căința apare de neconceput fără o primenire esențială a obișnuințelor, a întregii noastre vieți, fără a lua hotărârea de a ne angaja pe o cale nouă de practicare a virtuții. Înțelegem deci că postul alimentar nu reprezintă un scop în sine, ci rămâne auxiliarul privilegiat și necesar al pocăinței: **fără post, adică fără participarea trupului la efortul întoarcerii launtrice întreprinse în timpul celor patruzeci de zile, metanoia s-ar dovedi zadarnică. Postul, spune Sfântul Vasile cel Mare, este „începutul pocăinței”**. Majoritatea imnelor liturgice din Triod întăresc zicerea dumnezeiescului Vasile: „**Trezește-te, priveghează, suspină, lacrimază prin post; leapadă toată povara păcatului, suflete; ca prin pocăință fierbinte să scapi de foc și cu plângere pentru patimi să rupi haina de jale, luând veșmântul cel dumnezeiesc**”.

Așadar, urmând îndemnurilor cântărilor liturgice, să conștientizăm că, pentru a fi autentic, **postul trebuie însoțit de fuga de orice răutate față de aproapele, de dispute și adversități, de calomnie și defăimare, de slavă deșartă, de fățarnicie și frământări de orice fel**. Adevăratul post stă, vasăzică, în adoptarea unui nou mod de existență și, sub acest aspect, el trebuie să devină o constantă a vieții noastre, evidențiind modificarea esențială a ființei, pe care fiecare trebuie să o realizeze prin pocăință.

Arhim. Mihail DANILIU
Sursa: doxologia.ro

«Există un lup care neîncetat, în fiecare zi, risipește mințile și nu trupurile. Acesta este duhul cel rău.»

Sfântul Grigorie cel Mare